

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET STRANDSTUVIKEN I NYKÖPINGS  
KOMMUNUPPGIFTER OM NATURRESERVATET

|                       |                                                                                            |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| Reservatets benämning | Naturreservatet Strandstuviken                                                             |
| Kommun                | Nyköping                                                                                   |
| Socken                | Nikolai                                                                                    |
| Fastighet             | Del av Arnö 1:3 och del av Örstignäs 1:1                                                   |
| Lägesbeskrivning      | Reservatet är beläget vid Östersjöfjärden<br>Örsbaken ca 7 km SO om Nyköping               |
| Kartblad              | Ekonomiska kartbladen 09714, 09715, 09724<br>och 09725                                     |
| Gränser               | Innerkanten av den kraftiga punktstreckade<br>linjen på bifogade reservatskarta (bilaga B) |
| Areal                 | 1 000 ha därav är 320 ha land                                                              |
| Markägare             | Nyköpings kommun                                                                           |
| Naturvårdsförvaltare  | Nyköpings kommun                                                                           |

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Reservatet består av ett omväxlande kustland som karakteriseras av långa halvöar, grunda havsvikar och stora översvänningsmarker. I reservatet ingår södra delen av Strandstuviken samt Snäckviken och norra delen av Stjärnholmsviken. Inom huvuddelen av dessa vattenområden är djupet mindre än 3 meter. Bottnarna består till övervägande delen av leriga sandiga sediment.

Området är rikt På olika naturtyper: hållmarkstallskogar, bland- skogar med stort inslag av ek, ekhagar, vidsträckta strandängar och stora vassområden. Strandängarna inom reservatet är de mest utpräglade i länet och hävdas i sin helhet genom röjning och bete - troligen på samma sätt som under tidigare århundranden. Av äldre lantmäterikartor framgår att delar av de nuvarande strandängarna utgjorde ängsmark redan under slutet av 1700 talet.

Huvuddelen av ängarna har dock tillkommit genom landhöjningen under 1800- och 1900-talen. Strandängarna har en karaktéristisk flora. Av mindre vanliga växter märks här majviva och älväxing. I anslutande skogar och hagmarker finns en artrik vegetation med bl a tandrot, knärot, hässleklocka, ängsskära, solvända och vippärt.

Särpräglade är också de förhållandevis stora områden med lövrika blandskogar som förekommer bl a inom Flättnaskogen och Kvisslingen. Ställvis är inslaget av stora vidkroniga ekar eller grupper av ekar här påtagligt, vilket tyder på att dessa skogsbestånd uppkommit ur tidigare beteshagar.

De vidsträckta våtängarna och de grunda havsvikarnas leriga stränder utgör förnämliga rast- och födosöksområden för främst vadare, änder och gäss men även för andra fågelgrupper. De omväxlande skogsområdena bidrar till att även icke våtmarksanknutna fågelarter är rikt företrädade i Strandstuviksområdet. Bl a är havsörnen en regelbundet förekommande gäst här. Sammanlagt har närmare 240 fågelarter noterats inom reservatet.

Strandstuviksområdet är i dag den mest betydelsefulla rastplatsen för vadare och andfåglar längs den sörmländska kusten. Ett betydande sträck av rovfåglar och tättingar passerar även Strandstuviken under flyttningstid.

Strandstuviken är sedan länge känd och utnyttjad som en intressant exkursionslokal för skolor, föreningar och naturintresserade personer. Området besöks av grupper och enskilda under en stor del av året - från tidig vår till isläggningen.

Sedan våren 1984 bedriver ett par föreningar i Nyköping och Oxelösund gemensamt ett omfattande undersöknings- och inventeringsarbete inom reservatet. Arbetet som går under namnet Snäckviksprojektet syftar till att genom ringmärkning samt genom olika inventeringar kartlägga områdets naturvärden med tonvikt på dess betydelse som rast- och häckningslokal för fågellivet. Som bas för verksamheten har under tiden projektet pågår en enkel fältstation upprättats i reservatet.

Strandstuviken har i det ursprungliga underlaget för den fysiska riksplaneringen redovisats som ett område av regional betydelse för naturvården. I det fortsatta inventerings- och planeringsarbetet har dock bl a centrala verk och institutioner framhållit att Strandstuviken har sådana naturvärden att den bör betecknas som ett område av riksintresse för vetenskaplig naturvård. Strandstuviken är numera klassad som riksintresseområde för naturvård.

Naturreseptatet gränsar i Stjärnholmsviken och Aspafjärden mot

vattenområden i Oxelösunds kommun. Tätortsbebyggelsen och de tunga industrierna i Oxelösund ligger dock till största delen inom intervallet 3-5 kilometer från de centrala delarna av reservatet.

Reservatsområdets natur har under senaste årtiondena behandlats i ett flertal uppsatser och inventeringsrapporter. Se litteraturoversikt sid 10.

#### ÄRENDETS BEREDNING

Hösten 1970 väckte Ingemar Nord, Sparreholm, förslag om att Strandstu- och Snäckvikarna med angränsande landområden skulle avsättas som naturreservat. På grund av att frågan om Arnöområdets framtida utnyttjande då inte var klarlagd avstyrkte Nyköpings kommun vid detta tillfälle förslaget om naturreservat.

Länsstyrelsen har senare tagit upp ärendet på nytt. Efter remiss till statens naturvårdsverk Landstinget och Nyköpings kommun, som nu tillstyrkte förslaget utlade länsstyrelsen området som interimistiskt naturreservat 1978. Förordnandet har förlängts 1981.

Området har i länsstyrelsens naturvårdsplan för kusten och skärgården 1979 betecknats som område med högsta naturvärde med hänsyn till geologiska, zoologiska och botaniska aspekter

Nyköpings och Oxelösunds kommuner har i "Markdispositionsplan för Södermanlands kust- och skärgård" likaså betecknat Strandstuviken som ett område av högsta naturvärde och som ett område av intresse för rörligt friluftsliv. Enligt markdispositionsplanen skall dock vid konflikter mellan dessa båda intressen naturvården prioriteras.

På Uppdrag av Nyköpings kommun har skogsvårdsstyrelsen 1978 upprättat en naturvårdsinriktad skogsbruksplan (NISP) för Arnöområdet. Skogsbruksplanen har i de delar den berör Strandstu- och Snäckvikarna bearbetats och kompletterats till en skötselplan för reservatet (Bilaga C).

Ärendet har varit remitterat till Nyköpings kommun, Oxelösunds kommun, statens naturvårdsverk, naturhistoriska riksmuséet, skogsvårdsstyrelsen, Föreningen Södermanlands Ornitologer, Södra Södermanlands biologiska förening, Fågelföreningen Tärnan samt arrendatorer inom reservatet.

OMRÅDETS BETYDELSE OCH BEHOV AV SKYDD OCH VÅRD SAMT  
ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Området är zoologiska intressant och värdefullt som rast- och häckningslokal för ett stort antal fågelarter. Från botanisk och växtgeografisk synpunkt är området intressant främst på grund av de vidsträckta och betade strandängarna med dess speciella vegetation samt på grund av det stora inslaget av ädellövträd i skogsmarkerna. Området har även stort allmänekologiskt intresse på grund av rikedomen på biotoper med anknytning till såväl fastland som hav.

Faunan och florin inom många av områdets naturtyper - de grunda havsvikarna, strandängarna, ädellövskogarna - är känsliga för störningar och förändringar av miljön. Av speciellt intresse är det att strandängarna vårdas genom bete och röjningar så att de inte växer igen eller över huvud taget förminskas.

De för störningar mest känsliga delarna av området bör skyddas dels genom tillträdesförbud under viss del av året och dels genom anläggning av gångstråk och utsiktsplatser t ex fågeltorn, som underlättar för besökare att utnyttja området för friluftsliv och naturstudier utan att störa fågellivet.

De delvis märkliga blandskogarna av gran och ek liksom ädellövbestånden bör ägnas särskild uppmärksamhet vid skötseln.

Området kring Strandstu- och Snäckvikarna är även av stort intresse från kulturminnesvårdssynpunkt emedan man här på ett tydligt sätt kan följa kulturlandskapet och gårdarnas framväxt. Länsstyrelsens kulturmiljöenhet kommer senare att göra en utredning om områdets historiska utveckling.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området som avgränsas med innerkanten av en grov punktstreckad linje på bifogade karta (bilaga B) bör av skäl som ovan anförts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet och betydelse för allmänhetens friluftsliv. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat.

Länsstyrelsen beslutar samtidigt med stöd av 4 § skogsvårdslagen att skogsvårdslagens och skogsvårdsförordningens föreskrifter inte skall gälla inom reservatet i de avseenden dessa strider mot föreskrifter meddelade enligt detta beslut.

När detta beslut, vunnit laga kraft skall länsstyrelsens beslut den 20 maj 1987 med stöd av 14 § naturvårdslagen och 15 § naturvårdsförordningen rörande tillträdesförbud inom visst land och vattenområde på fastigheterna Örstig 1:1 och Arnö 1:3 i Nyköpings kommun upphöra att gälla.

Naturreservatets namn skall vara Naturreservatet Strandstuviken.

### ÄNDAMÅL MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara

- att skydda och vårda ett kulturpräglat kustlandskap med alla dess biotoper så att områdets betydelse som häcknings- och rastplats för fågellivet kan bestå,
- att bevara landskapsbilden
- att kanalisera det rörliga friluftslivet så att faunan och vege. tationen inte blir utsatta för störningar eller förslitning
- att möjliggöra att området kan utnyttjas för naturstudier och forskning.

Ändamålet skall tryggas genom att

- visa stor hänsyn till flora, fauna och landskapsbild vid skötsel av skogsmarken
- hävda de värdefulla strandängsområdena så att de inte växer igen eller på annat sätt förminskas
- bevara landskapsbildens karaktär
- kanalisera besökande i området och samtidigt förbättra allmänhetens möjligheter att uppleva områdets naturvärden
- verka för att undersökningar som kan öka kännedomen om områdets naturvärden bedrivs i reservatet.

### RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för området.

- A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen om inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnad annat än som komplement till befintlig bebyggelse
- 2 bedriva täkt, schaktning, utfyllning, muddring, sprängning, invallning eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi ovan eller under vattenytan. Normal dikesrensning som erfordras för jordbrukets behov skall ej beröras av föreskriften.
- 3 anlägga tältplats eller plats för husvagnsuppställning
- 4 anlägga båthamn eller helt ny brygga
- 5 bedriva jakt på sjöfågel
- 6 bedriva annan jakt under tiden 1 april - 30 september. Förbudet gäller ej skyddsjakt på skabbräv och mink
- 7 framföra motorfordon utanför befintliga vägar utöver vad som erfordras för områdets skötsel och vård
- 8 anordna upplag annat än för skogsbrukets eller reservats skötselns behov
- 9 skogsplantera åker- eller ängsmark
- 10 omföra ängsmark till åker
- 11 bedriva skogsbruk annat än i överensstämmelse med fastställd skötselplan.

Det är vidare förbjudet

- 12 att utan länsstyrelsens tillstånd dra fram mark- eller luftledningar
- 13 att utan länsstyrelsens tillstånd använda kemiska bekämpningsmedel och att tillföra växtnäringssämnen på naturbetesmarker
- 14 att utan samråd med länsstyrelsen genomföra tävlingar eller militära övningar.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen

- 1 utmärkning av och information om reservatet
- 2 skötsel av betesmarker innefattande uppsättning och underhåll av stängsel
- 3 anläggning av stig samt fågeltorn (vilkas läge anges på bifogade karta bilaga B).

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 bortta eller skada fasta naturföremål eller skada marken
- 2 gräva upp växter eller skada vegetationen
- 3 tälta eller ställa upp husvagn
- 4 göra upp eld
- 5 framföra sjöskoter eller motordrivet fordon
- 6 framföra båt med högre hastighet än 5 knop i Strandstu- och Snäckvikarna innanför en linje från Björnudden över Våmedet till Tallargrundet (streckad linje på reservatskartan bilaga B)
- 7 bedriva fritidsfiske inom motsvarande område som i punkt C 6 under tiden 1 april - 31 oktober
- 8 under tiden 1 april - 30 september beträda det område som på kartan (bilaga B) utmärkts med prickad begränsningslinje
- 9 medföra hund som ej är kopplad

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa nedanstående föreskrifter och bifogade skötselplan.

1 Utmärkning

Reservatet skall utmärkas i enlighet med svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar.

2 Naturvårdsförvaltare

Naturreservatet skall i naturvårdshänseende förvaltas av markägaren Nyköpings kommun.

3 Samråd

Vid förvaltningen skall samråd ske med länsstyrelsen om avvikelser skall göras från skötselplanen.

4 Skötselplan

Se bilaga C

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. Därvid har närvarit landshövding Bengt Gustavsson, beslutande, samt ledamöterna Bengt Danling, Börje Larsson, Margaretha Berg, Nina Jarlbäck, Torsten Holmström, Karl-Gunnar Källersfors, Gunnar Andersson, Lennart Rundqvist, Kjell Johansson, Larz Johansson, Bernt Holmestig, Per Westerberg och Bengt Ahlesten.

I handläggningen har deltagit länsassessor Eva Doyle, länsantikvarie Lena Bergils, lantmätare Jan Tärnemark, länsarkitekt Per Öhrling och avdelningsdirektör Georg Olsson, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos miljö- och energidepartementet, se bilaga.

**Bengt Gustavsson**  
Bengt Gustavsson

**Georg Olsson**  
Georg Olsson

Bilagor  
Översiktskarta i skala 1:50 000 Bilaga A  
Reservatskarta i skala 1:20 000 Bilaga B  
Skötselplan Bilaga C

